

Vennlig, men bestemt!

I ungdomstiden sto hun alene på startpallen i svømmehallen. Hun hadde bare seg selv å stole på. Gikk det galt, kunne hun skylde seg selv – ikke en dårlig racket eller en lagkamerat som ga en dårlig pasning. Siden har hun aldri vært redd for å stikke seg frem, bli sett og si ifra.

I et portrett forsøker jeg å komme under huden på folk. Jeg samler informasjon og forsøker å sammenfatte så godt jeg kan. Hva slags informasjon har kommet frem i undersøkelsen av Jana Midelfart Hoff? Høyreist. Tydelig. Positiv. En god selger. Moderlig retthaversk. En klassisk Høyredame. Hun kommer alltid for sent, men er den første som går hjem fra fest. Da hun møtte drømmemannen, ble hun, mot alle odds, snakket i senk. På dansegulvet derimot, ryktes det at det er hun som fører. Godt da at hun har funnet seg en sindig og trygg advokat fra Hardanger.

Preget av kvinnelig raushet og omsorg er andre ord som blir brukt om denne driftige nevrologen. Og gjestfritt nok er jeg blitt invitert inn i varmen i familiens rekkehus i Øvre Sollien i Bergen en regntung lørdagskveld i januar. I kjernefamilien som inkluderer mannen Børje og to sønner på 14 og 11 år, serveres det hjemmebakt pizza. NRK1s lørdagsunderholdning surrer i bakgrunnen.

«All over the place»

Det er mye smil, latter, entusiasme, armer og ben når du treffer Jana. Men bak hennes blide ytre finner man en bestemt og målrettet kvinne. I foreningskretser og blant leger i Helse Bergen er hun et kjent fjes. Allerede i studietiden var hun engasjert i foreningslivet og har vært leder i Norsk medisinstudentforening, styremedlem i Yngre legers forening, nestleder i Norsk nevrologisk forening og sist foretakstillitsvalgt for Overlegeforeningen i Helse Bergen.

For øyeblikket deler hun tiden sin mellom nevrologisk avdeling ved Haukeland universitetssykehus, der hun er overlege, og rådhuset i Bergen der hun er bystyreprerentant for Høyre. Hun ble kastet inn i Bergenspolitikken høsten 2014 da hun overraskende ble utnevnt til byråd for barnehager og utdanning. Til tross for en relativt kort karriere i Bergen Høyre, tok hun ikke lang betenkingstid da hun ble spurt.

Saumfarer man hennes offentlige CV, finner man videre en doktorgradsavhandling fra 2006 og deltagelse i en rekke styringsgrupper og utvalg. Dessuten er hun fast spaltist i Dagens medisin.
– Du har ikke følt behov for å gå i dybden på en enkelt ting?

– Det føler jeg at jeg gjorde da jeg tok doktorgrad. Når forskningen gikk trått, var jeg glad for å ha klinisk arbeid, og vice

«Særlig leger, som er den yrkesgruppen jeg kjenner best, trenger gode og tydelige rammer, men frihet innenfor rammene»

versa. I legehverdagen ser du en del ting som du gjerne vil gjøre noe med, og da å kunne prøve, først som tillitsvalgt og nå som politiker, å ta tak i ting – det motiverer meg.

Det må understrekes at hun er svært handlekraftig. Da hun ble matforgiftet i personalkantinen på Haukeland, tok hun saken direkte til direktøren og holdt et engasjert innlegg for ham og arbeidsmiljøutvalget om de triste forholdene i kantinen. Hun fikk tydeligvis solgt inn budskapet. Ikke lenge etter ble det bygd ny kantine.
– Jeg ble skikkelig forbanna, sier hun på avslepen trøndersk.
– Hva skjedd?

– Det var midt på sommeren og varmt. Jeg hadde poliklinikk og skulle bare ha et rundstykke. Vanligvis er jeg konservativ og velger et med brunost eller syltetøy. Men så sto det noe italiensk salat der. Den var litt

rar på smak, men jeg tenkte ikke mer over det. Kort tid etter ble jeg steindårlig.

Hun tror at matglede er en viktig trivselsfaktor så vel på jobben som privat. – Når maten er god og omgivelsene hyggelige, har pasientene det bedre, de ansatte får det bedre og dermed får pasientene det enda bedre. Alt henger sammen. Kantinen var utrivelig og lite egnet for hyggelig lunsj, noe jeg tok opp i innlegget mitt.

Politikk, takk!

– Og nå har du engasjert deg i politikken. Hvordan er det?

– Jeg synes egentlig det er veldig spennende. Jeg er glad i å ha en variert arbeids hverdag. Jeg har vært forsker og kliniker, tillitsvalgt og kliniker – og nå politiker og kliniker. Jeg har mer å gi til pasientene. Og jeg får brukt flere sider ved meg selv!

Da hun ble hentet inn som byråd, kom forespørselen som lyn fra klar himmel. Hun meldte seg inn i Høyre i 2009 fordi sønnene gikk på Landås skole. Der var det kaos, skolen ble stengt og guttene måtte busses rundt halve Bergen. Hun ble frustrert og tenkte at dette måtte hun ta tak i. – Jeg meldte meg inn i partiet slik at jeg kunne gå på årsmøtet. Da fikk jeg snakket direkte til byråden.

I lokallaget i Årstad bydel ble hun spurt om å ta over ledervervet. Selv om hun på det tidspunktet også var foretakstillitsvalgt, så tenkte hun at hun sikkert kunne gjøre det. Deretter havnet hun i programkomiteen, der hun ble kjent med Martin Smith-Sivertsen. Da han ble aktuell som byrådsleder, ringte han og ba om en prat om hennes politiske fremtid.

– Jeg svarte at jeg er hovedtillitsvalgt og lege, og det holder. Han spurte hvordan jeg hadde sett på å bli skolebyråd. Vet du hva, det tror jeg ikke at jeg kan tenke meg! utbrøt jeg. Jeg ringte Børje og sa at jeg kanskje var blitt spurt om å bli skolebyråd, men at jeg tror jeg sa nei.

De var skjønt enige om at det var lurt. Kort tid etter ble Smith-Sivertsen valgt til

Foto: Magne Sandnes

Jana Midelfart Hoff

Født 1972 i Trondheim

- Gift, to barn
- Cand.med., Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet 1997
- Dr.med. med avhandlingen *Giving birth with neuromuscular disease*, Universitetet i Bergen 2006
- Spesialist i nevrologi 2011
- Diverse legestillinger, Nevrologisk avdeling, Haukeland universitetssykehus 2000–11
- Overlege, Nevrologisk avdeling, Haukeland universitetssykehus, Bergen 2011– d.d.
- Foretakstillitsvalgt for Overlegeforeningen/Legeforeningen Helse Bergen 2013–14
- Byråd for barnehage og utdanning i Bergen 2015
- Bystyrerepresentant for Bergen Høyre 2016–

å lede byrådet, og dagen etter ringte han Jana på nytt og sa at nå hadde hun én dags betenkningstid, vil hun bli byråd eller ikke?

– Det var litt sånn.. ehh... Men av og til er det sånn at du får disse sjansene, og akkurat utdanning, det er en videreføring av et engasjement jeg har hatt hele veien. Jeg tenkte at da prøver vi det!

Fagforeningsskolen

Fjoråret var et turbulent år for Høyre i Bergen, noe som endte med at de tapte valget i september og måtte gi fra seg makten i byrådet, etter 12 år i posisjon. Men Jana ble innvalgt i bystyret og er allerede regnet med i den harde kjernen i partigruppen. Hun er politiker på halvtid som fraksjonsleder i helse- og sosialkomiteen og jobber halvtid som overlege. Hun var i utgangspunktet skeptisk til å gå inn i helsefeltet.

– Det var befriende å være i skole og utdanning, et felt som opptar meg, uten å risikere å føle seg som gissel. Men når jeg først jobber med helsepolitikk, kjennes det meningsfullt å stå med ett ben i hver leir, at jeg kjenner hverdagen. Det er ikke mange av oss som har helsebakgrunn, knapt noen.

– Godt at Høyre har fått et friskt pust som deg med på laget!

– Ja, vi har jo hatt litt å stri med, det vet jo alle, sier hun, avvæpnende. Men det viktigste for meg er å prøve å få gjort noe der jeg er. Å gjøre en forskjell. Jeg tror at jeg, med min bakgrunn, har noe å tilføre politikken.

– Hva har erfaringen din fra foreningsarbeid hatt å si i politikken?

– For meg som absolutt ikke har gått noen politisk skole, er det klart at det har hjulpet. Legeforeningen ga trygghet samtidig som jeg fikk brynt meg. Å være foretakstillitsvalgt var en god skole for å bli politiker. Du blir jo hardhudet, samtidig skjønner du hvordan ting fungerer.

Brenner for miljøet

Høyre-kvinnen har tre politiske hjertesaker: miljø, utdanning og helse. Miljøengasjementet ble vekket i barndommen. På ferieturer i Tsjekkia kjørte familien gjennom mil etter mil med skog som var død og gruveområder som så ut som månelandskap. Hennes mormor og morfar bodde i en industriby på grensen til Øst-Tyskland. Der ble skjortekragen til faren svidd når det regnet, fordi regnet var så surt.

– Da jeg ble spurt om å bli byråd, sa jeg til Martin: «Det er to ting du skal vite om meg, det er at jeg er medlem av Naturvern-

forbundet og Folkeaksjonen mot oljeboring i Vesterålen og Lofoten». Han ble litt stille. Så sa han: «Det er helt ok, jeg er med i Naturvernforbundet jeg også».

– Jeg tror ikke vi har noe annet valg enn å engasjere oss i miljøsakene, sier hun med overbevisning. – Man må handle globalt, men tenke lokalt. Vi har ikke råd til å vente lenger. Vi må snu og gjøre Norge til et mer klimavennlig land.

Nå er jo ikke Høyre et tradisjonelt miljøparti. Dere sitter i regjering med et parti som ikke tror på miljørusselen.

– Det er sant, medgir hun. Men samtidig, som Venstre sier: Frp tror ikke på det, men de gjør noe med det. Vi i Høyre har miljøsakene i oss, men det har ikke vært en sterk profil for partiet. – Jeg er også opptatt av utdanning. Jeg savner i det norske samfunnet at kunnskap verdsettes. Særlig når jeg tenker på ungene mine. Alle vil bli fotballproffer og rosabloggere. Alt skal komme så kjapt, det skal være enkelt, underholdende. Men vi kommer til å trenge folk som har gått i dybden på noe, det være seg et håndverk eller en akademisk utdanning. Det må verdsettes. Det er likeverdig å være god i matematikk som å være eminent i fotball.

– Og så er jeg selvsagt opptatt av helse. Hun mener at vi må ta oss råd til å ha en sterk og god forskning i Norge. Og at det må være en del av spesialistutdanningen for leger. – Særlig leger, som er den yrkesgruppen jeg kjenner best, trenger gode og tydelige rammer, men frihet innenfor rammene. Da presterer man best. Rigid detaljstyring er helt feil. Hun tror også på mangfold. I tillegg til en sterk offentlig sektor, må man ha et privat alternativ og korrektiv. Med de utfordringene som kommer i fremtiden med trangere rammer, så henger ikke nødvendigvis kvaliteten i tjenesten sammen med hvem som yter den.

– Hvordan opplever du dette med detaljstyring i helsetjenesten i dag. Er det for mye?

– Ja, jeg tror det. For eksempel mener jeg at vi hadde vært tjent med å ha åpnere prosesser rundt hvilket datasystem vi skal ha i sykehus. Jeg må si at jeg opplever datasystemene vi har som en svøpe, det må jeg få lov å si, selv om jeg vet at det er upopulært. – Er du redd for å miste legeyrket?

– For meg var det veldig greit å slippe å ta valget nå. Etter fire år som yrkespolitiker ville jeg nok følt at jeg hadde mistet faget litt. Legeyrket er det beste yrket du kan ha, men det kan suge mye ut av deg. En engelsk studie viste at de som mistet motivasjonen for yrket var de som gjorde det samme hele tiden.

Arvelig belastet

Som datter av en øyelege og en nevrolog, begge profilerte leger i Trondheim, har inter-

vjuobjektet fått legeyrket inn med morsmelken. På hennes offisielle CV står Anna og Erik Midelfart oppført som foreldre, noe som må betegnes som litt uvanlig. Under studietiden, da hun var leder i medisinstudenforeningen inviterte hun like godt foreldrene med som hedersgjester på foreningens jubileumsmiddag. Hun legger ikke skjul på at familien betyr – og har betydd – mye for henne.

– Den første påvirkningen var egentlig det med å engasjere seg, sier hun ettertenksomt. – Faren min sa, i forbindelse med noe som skjedde på skolen, at enten så engasjerer man seg eller så er man stille. Da engasjerer man seg da, tenkte jeg. Man kan ikke bare sitte og sutre i kantinen!

– Var legeyrket et naturlig valg for deg?

– Både broren min og jeg hadde en fase der vi absolutt ikke skulle bli leger. Det gikk mye i medisin hjemme hos oss. Jeg begynte først på jus, men etter noen måneder der, fant jeg ut at jeg hadde lyst til å studere i utlandet. Tyskland. Så da tok jeg preklinikk i Lübeck.

43-åringen er blitt formet av morens tsjekkiske bakgrunn. Besteforeldrene ble fratatt gården sin fra kommunistene og morfaren ble fengslet. Derfor var det mye snakk om politikk. Begge foreldrene har vært opptatt av at barna skal se verden, de var opptatt av kunnskap og dette med å bli mangesidig. I oppveksten drev hun med svømming, spilte piano og lærte seg språk. Det var interesse for det hun drev med, uten at det var sterke føringar for hva hun skal gjøre.

– Men da broren min også ville bli lege, sukket mor, og sa: Kan ikke du heller bli noe som vi har bruk for i familien?

– Men da broren min også ville bli lege, sukket mor, og sa: Kan ikke du heller bli noe som vi har bruk for i familien?

– Men da broren min også ville bli lege, sukket mor, og sa: Kan ikke du heller bli noe som vi har bruk for i familien?

– Men da broren min også ville bli lege, sukket mor, og sa: Kan ikke du heller bli noe som vi har bruk for i familien?

Det er lov å være blid!

– Du blir beskrevet som et overskuddsmenneske. Og da er det naturlig å spørre; hvor henter du energien din fra?

– Jeg får den fra å ha det bra. Det gjelder å finne ting å være glad for. Det er også et valg man må ta, om man skal ergre seg eller fokusere på det som er bra. Men jeg kan bli sliten som alle andre, og jeg er langt fra perfeksjonistisk.

– Er du aldri i dårlig humør?

– Jeg kan være mørken av og til. Særlig hvis det er veldig sur stemning. Da blir jeg litt stille. Men jeg er sjelden i dårlig humør.

De som alltid finner noe å klage på og er sure hele tiden, suger masse energi ut av deg. Det er kanskje det jeg tåler dårligst. Mannen min takler det bedre.

– Har du en indre driv? Et mål?

– Min sterkeste motivasjon er å få ting gjort. At jeg lykkes med det jeg brenner for. Jeg var veldig glad da jeg som byråd fikk innført at det skulle være et visst antall norsktalende barn i barnehager på Løvtakksiden. Jeg tror språk er nøkkelen til integrering. Så er det selvfølgelig saker hvor jeg tenker at, herlighet, her er jeg forbigått og overkjørt. Men det er viktig å glede seg over det du får til og ikke fortape deg i det du ikke lykkes med.

En god bytter

Jana trekker frem en bok om altruisme når jeg spør om hun har noen litterære favoritter. En amerikansk forsker som har undersøkt om det lønner seg med altruisme. I *Give and take: why helping others drives our success* beskriver han at veldig mange av oss er byttere. Jeg hjelper deg fordi det lønner seg for meg. Så har du de som tar. De kan komme seg fort opp og frem, men når de faller, er det ingen som fanger dem opp.

Giverne er de som gir uten å tenke på den øyeblikkelige gevinsten. Det er ofte blitt sett på som lite økonomisk, og man har trodd at det går dårlig med dem. – Man setter ofte likhet mellom altruisme og grenseløshet, påpeker hun. – Men det som egentlig er vist gjennom prospektive studier over flere tiår, er at giverne er mer tilfredse og kommer langt i samfunnet. Det å være vennlig og omgjengelig er for lite verdsatt.

– Føler du at du hører til den kategorien?

– Jeg nok en god bytter, vil jeg tro, men jeg tror ikke jeg tar så mye. Jeg tror først og fremst på verdien av å være hyggelig, omgjengelig og konstruktiv i omgang med folk.

Hun svømmer ikke så ofte lenger, det krever for mye i en travel hverdag, men hun er glad i å bake og tryller frem bakst og deilige kaker som hun gjerne tar med på møter og arrangementer. Hun liker å synge og er med i det som hun betjener som et ad hoc-kor på nevrologisk avdeling. I festlig lag er det mindre populært blant kolleger når hun drar dem frem for å synge duett.

Noen dager etter samtalen vår sender Jana meg en e-post der hun skriver følgende: Jeg tenkte litt på det med dårlige sider og ting jeg gjerne skulle vært foruten. Da må det jo nevnes at jeg er en notorisk for sent-kommer. Og at jeg er veldig glad i å kjøpe kokebøker. Særlig det første må med. Det er bedre at jeg har innsikt enn at alle andre forteller om det.

Lisbeth Homlong

lisbeth.homlong@hotmail.com
Statens helsetilsyn